

Jeu de boules

1. Inleiding

In opdracht van de NJBB heeft ISA-Sport een brochure opgesteld met daarin normen en richtlijnen voor Jeu de boules accommodaties. In hoofdstuk 5 van deze brochure wordt uiteengezet aan welke eisen een goede Jeu de boules sportvloer uiteindelijk moet voldoen.

Met als basis deze richtlijnen voor een Jeu de boules sportvloer geven wij in deze brochure een aantal praktische tips bij het aanleggen van een Jeu de boules baan. De aanleg van een Jeu de boules door een aannemer of door de leden van een vereniging zelf hoeft niet ingewikkeld te zijn met in achtneming van een aantal basisprincipes en de keuze van de juiste materialen.

2. Opbouw sportvloer

Globaal gesproken is een Jeu de boules baan opgebouwd uit 3 lagen, te weten:

Afstrooi- / toplaag, dikte ca. 1 cm
Halfverharding- / basislaag, dikte ca. 10 cm
Drainerende funderingslaag, dikte 20-25 cm

De lokale bodemgesteldheid, de toegepaste materialen en de wijze van verwerking bepalen uiteindelijk de kwaliteit van de sportvloer.

3. Natuurlijke Halfverharding

Voor de basislaag adviseren wij een natuurlijk halfverhardingmateriaal, zoals Gralux 0/10. Wat is nu precies een halfverharding? In de meeste gevallen is dit een 100% natuurlijk gesteente waarvan grote brokken steen worden gebroken tot fijne split. Hierna wordt het materiaal uitgezeefd tot een fractie 0 tot 8-12 mm, waarbij de verhouding tussen grove en fijne delen zeer belangrijk is. Indien dit materiaal op de juiste wijze wordt verdicht, ontstaat er een harde en stabiele laag met een natuurlijke uitstraling die de basis moet vormen van de Jeu de boules baan.

Kenmerken goede Jeu de boules baan:

- De baan moet stabiel zijn, maar niet te hard
- De baan mag niet te zacht zijn met te veel mul/los materiaal

Kenmerken natuurlijke halfverharding:

- De combinatie van fijne en grove delen zorgen voor stabiliteit
- Te veel fijne delen verslechteren de afwatering
- Te veel grove delen, maken de baan te zacht

Het is dus de kunst om de juiste balans te vinden tussen hard - zacht en fijn - grof. Iedere leemlaag of halfverhardinglaag laat in principe slecht water door, omdat de poriën klein zijn.

Ook die prachtige speelvelden in Frankrijk laten dikwijls slecht water door. Echter in Nederland hebben we te maken met een ander klimaat (vaker regen) en een andere bodemgesteldheid (hogere grondwaterstand), waar we bij de aanleg op in moeten spelen.

4. Aanleg Drainerende Funderingslaag

Een goede waterhuishouding in en rond de baan is dus de basis voor een duurzame baan. Zoals aangegeven moet de funderingslaag een drainerende functie hebben, zodat regenwater snel afgevoerd wordt en capillaire (op)stijging van grondwater voorkomen wordt. Hierdoor wordt verzadiging van de halfverharding-/basislaag tot een minimum beperkt.

ADVIES:

Indien nodig (zwarte)grond van maaiveld afgraven. Aanbrengen funderingslaag van minimaal 20 cm (grof) drainagezand. Verdichten zand.

TIPS:

- Pas **GEEN** "goedkope" funderingsmaterialen als menggranulaat 0/16-40 of puingranulaat 0/16-40 toe. Deze materialen bevatten veel fijne delen, waaronder cementresten die een bindende werking hebben, waardoor een funderingslaag ontstaat die juist **SLECHT** water doorlaat.

5. Aanleg Halfverharding-/basislaag

ADVIES:

De halfverhardinglaag van Gralux 0/10 aanbrengen in een laagdikte van 10 cm op een goed verdicht zandbed van 20-25cm. Om de afwatering van oppervlakte water te bevorderen is het aan te bevelen om het oppervlak van de Jeu de boules baan met een licht afschot, dan wel licht bol af te rijden. De helling moet de afwatering bevorderen, maar moet dusdanig binnen de perken blijven dat het spel er niet door beïnvloed wordt. Hierna het materiaal verdichten middels walsen.

TIPS:

- Na het lossen van de Gralux, de aangevoerde vracht c.q. vrachten goed mengen en eventueel water toevoegen, zodat er geen scheiding kan ontstaan tussen grof en fijn materiaal.
- Verdichten met tandemwals van 1500/2000kg, **NIET** trillen. Door trillen ontmengt het mengsel zich, waardoor enkel de fijne delen bovenkomen. Dit verslechtert de afwatering, zorgt bij droogte en wind voor stof en geeft bij regen leem af.
- Bij extreem nat weer het gespreide materiaal niet afwalsen, maar tot het juiste vochtgehalte laten drogen en daarna pas verdichten.

6. Aanleg Afstrooi- / toplaag

In principe kan er enkel op de halfverhardinglaag al gespeeld worden. Het komt echter de diversiteit van het spel, het aangezicht en wederom de afwatering ten goede als de baan wordt voorzien van een mooie toplaag.

Er zijn veel materialen die als afstrooilaag voor een Jeu de boules baan toegepast kunnen worden. Het materiaal moet hard zijn, om vergruizing door de ballen zo veel mogelijk te beperken. De laag moet niet te dik zijn, zodat de ballen niet te snel stil komen te liggen. Des te grover het afstrooimateriaal, des te onberekenbaarder de baan. Natuursteensplitten zijn er in verschillende kleuren, waardoor het aangezicht van de baan beïnvloed kan worden.

ADVIES:

Het afstrooimateriaal gelijkmatig in een laagdikte van 1 cm over de halfverharding aanbrengen. Hierna het materiaal licht aanwalsen. Gebruik voor recreatie banen grind of split in de afmeting 2-5 mm en voor gevorderden 4-8 mm. Beide afmetingen kunnen ook gecombineerd worden en om de moeilijkheidsgraad nog iets te verhogen kan er op

willekeurige plekken nog gestrooid worden met een nog iets grover materiaal bijvoorbeeld een split 8/11 of 8/16.

TIPS:

- Gebruik een harde steensoort zoals gebroken grind, granietsplit of de harde kalksteensoorten.

7. Waterhuishouding en afbakening

Zoals eerder aangegeven is de waterhuishouding van een Jeu de boules baan erg belangrijk. Drainagesleuven en of -buizen kunnen een extra bijdrage leveren aan de afvoer van overtollig water. Indien de banen met een licht afschot worden aangelegd, is het aan te bevelen om aan de aflopende kant, drainsleuven van grind of split (strook van 20-30cm breed) aan te leggen eventueel in combinatie met een drainagesysteem. Overtollig oppervlakte water wordt dan snel afgevoerd. Indien het zelfde materiaal (in een grovere fractie) als de afstrooilaag wordt gebruikt hoeft dit het aangezicht niet te verstoren.

TIPS:

- Gebruik voor de drainsleuven split of grind in de maat 8-16 mm.
- Voor de afbakening van de baan worden vaak betonnen banden of balken gebruikt om het doorschieten van de boules tegen te gaan. Deze afbakening moet echter niet (onbewust) als waterkering gaan fungeren. Zorg er bij de aanleg voor dat er voldoende openingen zijn, zodat oppervlakte water weg kan.

